

ЗНАЧЕННЯ ПІДРОЗДІЛІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ПАТЕНТНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Н.О. Артамонова

Проаналізовано діяльність підрозділів з інтелектуальної власності наукових установ медичної галузі, а також розширення їхніх завдань під час трансформації в підрозділи з трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності. Розглянуто особливості їхнього функціонування і процеси патентно-інформаційного забезпечення наукової та інноваційної діяльності.

Ключеві слова: *підрозділи з інтелектуальної власності, наукові інститути, медична наука, трансфер технологій, інноваційна діяльність, патентно-інформаційне забезпечення.*

VALUE OF SUBSECTIONS FROM INTELLECTUAL PROPERTY IN DEVELOPMENT OF SYSTEM OF PATENT INFORMATIONS PROVIDING OF INNOVATIVE ACTIVITY

Activity of subdivisions on intellectual property of scientific establishments of medical branch is analysed, as well as expansion of their tasks during transformation in subdivisions on the technology transfer, innovative activity and intellectual property. The features of their functioning and processes of provision their scientific and innovative activity with patent information are considered.

Key words: *subdivisions on intellectual property, scientific institutes, medical science, transfer of technologies, innovative activity, patent information providing.*

Інноваційна діяльність та охорона об'єктів права інтелектуальної власності – це сукупність усіх правових засобів, що забезпечують ефективність реалізації інноваційної моделі розвитку України.

В Україні за останні роки створено відповідне правове поле у сфері регулювання правовідносин, які виникають під час створення, використання або розпорядження інновацій та об'єктів права інтелектуальної власності (ОПВ). Кількість законодавчих актів у сфері інноваційної діяльності і права інтелектуальної власності вражає та свідчить про вельми високу актуальність цієї проблеми. Особливо треба відзначити такі важливі документи, як: закони України “Про інноваційну діяльність” і “Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій”, а також “Стратегію економічного і соціального розвитку України (2004–2015 рр.) шляхом європейської інтеграції” та “Про дотримання законодавства щодо розвитку науково-технічного потенціалу та інноваційної діяльності в Україні” [1, 2].

Практика зарубіжних країн свідчить про активне дослідження цієї проблеми [3–5]. Ще в першій половині 1990-х рр. у рамках Європейського Союзу було проведено “Дослідження стану інноваційної діяльності у країнах-учасниках співтовариства”, яке присвячено порівняльному статистичному аналізу проблем інноваційної діяльності 10 тис. компаній з 13 країн-учасниць співтовариства. Серед факторів, що стримують інноваційну діяльність, були названі відсутність фінансів, компетентності, інформації, технологічної бази, а також проблеми стосовно інтелектуальної власності [6].

Серед проблем, що стримують розвиток інноваційної діяльності різних науково-технічних галузей, зокрема, у медицині, слід відзначити, передусім, недостатнє інформаційне забезпечення інноваційної діяльності. Крім того, інноваційна діяльність пов'язана з менталітетом розробників та користувачів інновацій (нововведень), тому відсутність у них

інформації стосовно суті інноваційної діяльності та технології впровадження інновацій значно впливає на рівень конкурентоспроможності галузі [7].

Все це викликає нові вимоги до організації роботи щодо питань інтелектуальної власності відповідними підрозділами, успішне проведення якої впливає на якість наукової й інноваційної діяльності наукових установ та вишів. Дослідженню цієї проблеми присвячено чимало робіт вітчизняних фахівців з інтелектуальної власності, які підкреслюють необхідність негайної і корінної реорганізації підрозділів та поширення їхніх функцій [8-13]. Тому актуальність і доцільність вивчення досвіду та сучасного стану роботи підрозділів з інтелектуальної власності щодо пошуку шляхів та механізмів реалізації державної інноваційної моделі розвитку медицини не викликає сумливу.

Метою статті є дослідження значення діяльності підрозділів з інтелектуальної власності в патентно-інформаційному забезпеченні наукової та інноваційної діяльності медичної галузі.

Підсистема патентного забезпечення науки взагалі почала створюватися значно пізніше, ніж система науково-технічної інформації.

Перші патентні служби підприємств в СРСР виникли 1967 р., мали 1-2 працівників і виконували одну функцію, спрямовану на набуття прав на об'єкти промислової власності підприємства, тобто займалися оформленням заявок на винаходи та раціоналізаторською діяльністю.

Наприкінці 70-х рр. стали створюватися патентно-ліцензійні відділи, які, крім посилення винахідницької та раціоналізаторської роботи, почали опанування нових завдань із відбору винаходів для їхнього патентування за кордоном та проведення ліцензійної діяльності.

Розвиток в Україні ринкових відносин, ухвалення нового патентного законодавства з інтелектуальної власності та її використання послужили причиною організації 1997 р. відділів з інтелектуальної власності (ВІВ).

Відділи патентно-ліцензійної роботи в наукових установах АМН України, вищих навчальних закладів та НДІ МОЗ України – важлива ланка процесів створення, накопичення і використання науково-інформаційних ресурсів медичної галузі.

У галузевій системі навчально-методичної інформації (НМІ) з 1999 р. діє типове положення про патентно-ліцензійну службу НДІ або вищого медичного закладу освіти (ВМЗО), функції якого багатоманітні і включають усі напрями патентно-інформаційної діяльності.

Діяльність цих підрозділів була спрямована на контролювання та організаційно-методичне управління патентною діяльністю та патентний супровід усіх етапів НДР. За результатами патентних досліджень вони забезпечували: виявлення об'єктів промислової власності, що підлягають правовій охороні або збереженню їх як ноу-хау; обґрунтування доцільності патентування за кордоном створених в установі об'єктів промислової власності; пропозиції щодо укладання ліцензійних договорів і договорів про передання прав на об'єкти промислової власності; рекомендації щодо можливостей реалізації наукової продукції інституту; здійснювали роботу щодо набуття прав на об'єкти промислової власності; проведення обліку, звітування та діловодства з винахідництва та раціоналізації. Крім того, підрозділи брали участь у підготовці методичних документів щодо питань патентно-ліцензійної роботи; в експонуванні досягнень наукової установи на виставках, ярмарках; брали участь у роботі семінарів, конференцій, проведенні рекламних заходів тощо.

Водночас слід зазначити, що в Положенні про патентно-ліцензійну службу упущені такі її основні функції, як:

- вивчення й аналіз передового досвіду щодо видів продукції і процесів, що розробляються, для забезпечення розробників інформацією про їхній технічний рівень і якість, порівняно з кращими вітчизняними і зарубіжними аналогами;
- планове патентно-інформаційне забезпечення всіх етапів НДР;

- науково-дослідні роботи в галузі патентної і науково-технічної інформації, спрямовані на вдосконалення окремих напрямів патентно-інформаційного забезпечення, узагальнення передового досвіду інформаційної роботи, а також участь у розробці нормативно-методичних документів.

З роками місія патентних відділів змінюється від функцій патентного забезпечення до формування основ конкурентоспроможності організації. Для реалізації цієї ролі необхідно розглядати інформаційні технології як одну зі складових управління науковими інформаційними ресурсами в цілому.

Отже, 2007 р. для реалізації інноваційної політики та норм законодавства щодо державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій Кабінетом Міністрів України було розроблено нове Типове положення про структурний підрозділ із питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності (ППТТІДІВ), основними завданнями якого є забезпечення виконання функцій, пов'язаних із розробленням технологій, набуттям, ліцензуванням і захистом прав інтелектуальної власності на них, трансфером і використанням нових технологій [14]. Основні завдання підрозділів із питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності представлені на *рис. 1*.

Очевидно, що більшість завдань пов'язана з моніторингом та патентно-інформаційним забезпеченням розробки, набуття прав та трансферу технологій. Саме тому зупинимося на аналізі особливостей здійснення патентних досліджень у медичній галузі.

На етапі виникнення технології важко сприймати її як об'єкт трансферу. Саме тому патентно-інформаційним службам наукової установи необхідно докласти чимало зусиль, спрямованих на реалізацію системи інформаційного моніторингу всього періоду “становлення” технології і формування під неї попиту. Проведена нами систематизація інформації щодо здійснення процесів управління інноваційною діяльністю відповідними ППТТІДІВ в медичних установах представлена на *рис. 2*.

Вочевидь, кожний інноваційний акт починається з використання наукової інформації і цим самим закінчується, тобто від етапу ідентифікації розроблених в установі об'єктів інтелектуальної власності до вибору форм розповсюдження або їхнього трансферу повинен супроводжуватися інформаційним забезпеченням.

Стосовно останнього визначальне значення має етап вибору теми до включення її в план науково-дослідницьких робіт установи. Такий етап може тривати кілька місяців, а іноді й років, проте формування теми впродовж цього періоду супроводжується патентними та інформаційними дослідженнями, результати яких стають вирішальними для обґрунтування доцільності планування наукової роботи. Таким чином, патентно-інформаційні дослідження (ПІД) є складовою НДР.

Патентно-інформаційний супровід процесу використання нововведень, зокрема, тих, що містять об'єкти промислової власності (ОПВ), має охоплювати весь інноваційний цикл: від виникнення ідеї (новація) до її реалізації (нововведення або інновація). Цей супровід передбачає структурування інформації залежно від того, на якому етапі життєвого циклу перебуває розробка.

Окремо слід відзначити важливість таких складових стратегії пошукових робіт, як знання особливостей медичного об'єкта пошуку та інформації залежно від етапу проведення наукової роботи [15, 16].

Основною метою ПІД є отримання початкових даних для забезпечення високого наукового і технічного рівня досліджень і конкурентоспроможності медичної техніки, а також використання в дослідженнях сучасних наукових і технічних досягнень. Зрозуміло, що сказане має бути конкретизованим у термінах показників і параметрів, властивих явищам, що вивчаються, і технічним рішенням, що розробляються.

Патентно-інформаційне дослідження в прикладному інформаційному розумінні цього терміна – це реалізація інформаційного процесу на всіх етапах виконання НДР. Такий процес передбачає пошук, збір і аналіз патентних документів і наукової медичної інформації.

Проведення патентних досліджень передбачено на всіх етапах життєвого циклу ОГД у складі таких робіт, як: прогнозування, перспективне і поточне планування, виконання науково-дослідних робіт, правова охорона об'єктів промислової власності і реалізація ОГД. Таким чином, патентні дослідження охоплюють цикл інноваційного процесу загалом, а від якості їхнього проведення залежить рівень одержуваного медичного інноваційного продукту. Патентні дослідження є обов'язковим елементом у технології інформаційного забезпечення інноваційної політики наукових установ.

Кожна стадія життєвого циклу становить творчий процес, який виконується установою та завершується створенням інноваційного продукту, що має корисні властивості і призначений для використання користувачем.

У медичних установах системи Академії медичних наук України виконуються фундаментальні та прикладні науково-дослідні роботи, яким відповідають тільки такі стадії життєвого циклу ОГД:

- дослідження та обґрунтування розробки;
- науково-дослідна робота над створенням продукту, яка, в свою чергу, має окремі етапи, встановлені у Технічному завданні на виконання НДР;
- виробництво (процес організації та здійснення виготовлення продукту або продукції);
- підготовка до експлуатації (використовування) або застосування продукту тощо.

Кожна стадія життєвого циклу ОГД є самостійним об'єктом планування та фінансування.

На етапі планування обсяг патентно-інформаційних досліджень та їхні завдання залежать від характеру запланованої теми, розробки. Приміром, при плануванні створення об'єктів медичної техніки (приладів, устаткування, лікарських препаратів, інструментів, біологічно активних речовин і матеріалів) патентні дослідження проводяться повним обсягом, тобто досліджуються його техніко-економічні показники, аналізується діяльність провідних у даному виді техніки організацій і тенденції розвитку об'єкта. Технічний рівень запланованої розробки визначається завдяки складанню технічного профілю, запланованого для розробки об'єкта і зіставлення його техніко-економічних показників із перспективним зразком, кращим аналогом і показниками, встановленими державними стандартами. Обов'язковим критерієм оцінки створюваного об'єкта техніки найчастіше вважають вимоги світового ринку, що відображують досягнення у сфері таких розробок із позицій максимального задоволення попиту користувачів. У свою чергу, споживчі властивості продукції, виражені через її техніко-економічні показники, є критерієм її технічної досконалості. Тенденції розвитку видів техніки характеризуються напрямками і темпами їхнього розвитку. Визначаються вони показниками активності винахідництва промислово розвинених країн, напрямками науково-технічних пошуків провідних фірм і організацій, а також зміною споживчих властивостей видів техніки.

Споживчі властивості об'єктів медичної техніки кількісно вимірюють показниками соціальної, технічної та економічної ефективності їхнього використання. Перелік таких властивостей складається на основі показників техніко-економічних характеристик усього класу об'єктів. На підставі цього виявляють сучасні науково-технічні досягнення і визначають шляхи їхнього застосування для досягнення високого технічного рівня і конкурентоспроможності об'єктів медичної техніки, що розробляються.

На наступному етапі планування НДР, результат яких спрямований на розробку нових медичних способів, патентно-інформаційні дослідження проводяться таким обсягом, як описано вище, проте з урахуванням деяких особливостей цього виду патентоздатних рішень. Згідно з патентним законодавством України, Росії та інших країн СНД, способи є патентоздатними. У багатьох провідних країн світу способи як такі не є патентоздатними, а мають опосередкований захист через пристрої, інструментарій, речовини і способи їхнього отримання, реалізації та ін.

Оцінювання способів у медицині передусім здійснюється з позицій їхньої медико-соціальної ефективності. Прикладами таких патентоздатних рішень можуть бути способи профілактики, лікування, діагностики захворювань, дослідження функціонального стану органів і систем, біологічних середовищ, прогнозування і лікування захворювань, оперативних утручань і знеболення, моделювання патофізіологічних процесів та ін.

На наш погляд, така позиція, орієнтована лише на оцінку способів щодо їхньої медико-соціальної ефективності без урахування технічних параметрів (показників), не зовсім правомірна і призводить до спрощення і скорочення деяких етапів проведення патентних досліджень. Скорочення етапів проведення патентних досліджень і заповнюваних форм звіту закріплене галузевими методичними рекомендаціями [17, 18], виконання яких призвело до поверхового і формального виконання патентно-інформаційного опрацювання запланованих НДР. На жаль, багато укладачів звітів про патентні дослідження у формі, що відображає результати зіставлення ТЕП своєї розробки з аналогами, відзначають відсутність таких узагалі.

Ще однією особливістю відзначається етап планування НДР, що не є патентоздатними, тобто теми з організаційно-методичних і соціально-гігієнічних проблем охорони здоров'я; питань наукової медичної інформації; статистики; розробки алгоритмів і програм для ЕОМ та ін., коли проводяться інформаційні дослідження лише в науковій літературі (визначення рівня наукових досягнень у даній сфері, виявлення наукових колективів і наукових шкіл, які працюють над вирішенням конкретної проблеми; тенденцій розвитку наукових досліджень). При цьому оцінка рівня запланованих наукових досліджень здійснюється через порівняння їх зі світовими досягненнями провідних із даної проблеми країн, наукових установ, учених. Тенденції розвитку визначаються на основі аналізу напрямів наукового пошуку, їхньої перспективності й прогресивності.

Наголошуючи на значимості проведення патентно-інформаційних досліджень під час інформаційного забезпечення медичної науки, слід зважати на якість їхнього виконання. Саме якість патентних досліджень (ПД) впливає на патентоспроможність наукового продукту, показники якого повинні бути зіставлені з перспективними зразками. Визначення техніко-економічних показників наукового продукту, що планується до розробки, потребує високого рівня обізнаності не лише у фахових знаннях, але й знаннях щодо патентної документації, термінології промислової власності, її суттєвих ознак, правових та економічних складових. Саме тому фахівці з інтелектуальної власності (раніше – патентознавці) повинні мати такий рівень базових знань, який відповідає сучасним умовам інноваційного розвитку України, і підрозділи з інтелектуальної власності та трансферу технологій – мати відповідних фахівців. Наявність відповідних знань та досвіду формує у патентознавців інноваційну культуру, поширення якої серед фахівців та науковців своєї установи дозволяє підняти рівень ПД та і відповідно НДР.

Патентно-інформаційне забезпечення інноваційної діяльності залежить також від етапу проведення НДР та виду необхідної інформації. Тобто при плануванні нової наукової теми необхідно отримати інформацію, яка дозволить оцінити технічний рівень очікуваних результатів з урахуванням тенденцій розвитку медичної технології, динаміку медико-соціальних показників, послуг на медичному ринку, науково-технічну діяльність провідних зарубіжних та вітчизняних фірм. При проведенні патентно-інформаційного моніторингу процесу визначення патентоспроможності нової медичної інновації здійснюють пошук інформації щодо напрямів науково-технічних удосконалень, “близьких” патентних документів, виявляють патенти, що “заважають”, та ін. Технологія патентно-інформаційного супроводу етапу використання медичної інновації з оцінкою її комерційної значущості, визначення форм реалізації з оцінкою доцільності оформлення ліцензійних угод містить елементи патентних і маркетингових досліджень, а отже, підключення до пошукової стратегії використання електронних ресурсів, які містять комерційну інформацію та обізнаність щодо ліцензійних угод, умови їхнього укладання тощо. Проводиться такий обсяг робіт підрозділом ТВДІВ.

Для визначення одного з найважливіших факторів забезпечення конкурентоспроможності (урахування умов конкуренції на ринку науково-технічної продукції) необхідно дотримуватися технології аналізу умов конкуренції, яка передбачає: проведення тематичного патентного пошуку з послідовним виявленням провідних фірм-конкурентів; проведення іменного пошуку за назвами фірм; аналіз структури науково-технічної продукції конкурентів, географії патентування, ліцензійної діяльності конкурентів, умов безперешкодної реалізації та діяльності фірм-партнерів; виявлення потенційних партнерів; упорядкування досьє на фірму; пошук і аналіз рекламно-комерційної інформації.

Необхідно зважати на відмінності в патентному законодавстві країн світу стосовно тих чи інших медичних об'єктів патентування. При визначенні країн патентування – на особливості медичної технології, що патентується, або технологічного процесу, та вирішити деякі питання. Наприклад, чи набуватиме медична технологія значного поширення у світі, чи попит буде територіально обмеженим, або чи є медична технологія, що патентується, високотехнологічною, і тому пошук можна проводити лише в окремих країнах? При визначенні країн пошуку варто зважати на особливості країн стосовно поширеності тих або інших захворювань і, відповідно, визначати можливий попит на винахід.

Як приклад наведемо результати рецензування звітів про патентні дослідження (ЗПД), що надійшли до Проблемної комісії “Медична радіологія” МОЗ та АМН України на базі ДУ “ІМР ім. С.П. Григор’єва АМНУ”, яка виконує функції координації наукових досліджень та підготовки кадрів з проблеми медичної радіології. До проблемної комісії надходять документи при плануванні кандидатських та докторських дисертацій (близько 150 звітів) з різних медичних наукових установ та ВМНЗ України за фахом “променева діагностика та променева терапія”.

За результатами рецензування звітів про ПД з’ясовано, що практично всі вони не відповідають вимогам ДСТУ, більшість їх у скороченому варіанті. Тобто, фахівці з інтелектуальної власності, які підписують ці звіти, відносяться до своїх обов’язків не добросовісно.

Систематизація та аналіз виявлених помилок свідчать про таке:

- відсутні деякі розділи (90% випадків);
- невміло сформульований об’єкт господарчої діяльності (ОГД – 95%) або їх наведено кілька (60%);
- при заповненні форми “Патентна документація, відібрана для подальшого аналізу” подається чимало інформації, яка не відповідає предмету пошуку; бібліографічний опис патентних документів довільний (не систематизовані по країнах і не відповідають вимогам ДСТУ) тощо – 55%;
- наукова інформація часто стосується давно минулих років і не є сучасною, що викликає вагання щодо доцільності й обґрунтованості праці; немає взагалі або не вистачає посилань на іноземні публікації; наведено багато тез і мало статей із фахових видань; бібліографічні дані представлено не за ДСТУ – 70%;
- визначення техніко-економічних та медико-соціальних показників викликають у фахівців та патентознавців непорозуміння. Тому їх узагалі не наводять, а відповідають, що об’єкт їх не має чи включають із помилками взагалі, залишаючи лише ефект – 99%;
- при здійсненні аналізу новизни та винахідницького рівня медичної розробки сукупність ознак за прототипом подають із помилками – 70%;
- загальні висновки не систематизовано за підрозділами, не обґрунтовано новизну, актуальність роботи, немає аналізу діяльності провідних центрів, які займаються вирішенням даної проблеми, відсутні тенденції розвитку ОГД і його техніко-економічні показники та багато інших.

Отже, очевидно, що якість проведення та оформлення звітів з патентних досліджень має досить низький рівень. Це означає відсутність управління процесами проведення патентних досліджень та складання звітів із боку фахівців з інтелектуальної власності наукових установ. Отже, відповідальність за це лягає на патентно-інформаційні служби, які

послабили контроль якості їхнього проведення й надання консультативної та іншої допомоги.

Специфіка інноваційної діяльності в медичних вишах полягає у великій різноманітності тематики науково-дослідних робіт, широкому спектрі наукових інтересів. Водночас інноваційний розвиток вишівської медичної науки призупиняється більшою мірою на стадії розробки, не досягаючи широкого впровадження і комерціалізації результатів. Такий обсяг робіт не може виконати один фахівець, тому в структурі підрозділів повинно бути від 3 до 10 фахівців з інтелектуальної власності (залежно від розміру установи).

Тому сучасна концепція організації діяльності з інтелектуальної власності повинна ґрунтуватися на формуванні та реалізації інноваційної політики установи як єдиного процесу створення необхідних економічно-правових умов для ефективної реалізації прав на об'єкти інтелектуальної власності на внутрішньому і зовнішньому ринках. В основу концепції покладені принцип єдності інноваційної й винахідницької політики установи, який реалізує єдиний підрозділ із питань інтелектуальної власності, трансферу технологій та інноваційної діяльності.

Таким чином, із наведеного вище випливає, що підрозділи з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності посідають важливе місце в системі патентно-інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, а професійне ставлення до проведення патентно-інформаційних досліджень дозволяє визначити перспективи планування НДР, характер отриманих результатів та їхню комерційну привабливість. Саме патентно-інформаційний супровід інноваційної діяльності є головною функцією підрозділів з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності. А реалізувати всі функції, що зазначено в Типовому положенні про підрозділи, можливо лише завдяки поширенню кількості фахівців та підвищення інформаційної та інноваційної культури їх та самих науковців.

Використана література

1. Закон України "Про інноваційну діяльність" // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 36. – С. 266.
2. Закон України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій". – <http://zakon.rada.gov.ua/>
3. Balachandra R. R&D Project termination decisions: processes, communication, and personnel changes / R.Balachandra, K.K.Brockhoff, A.W. Pearson // J. Prod. Innov. Manag. – 1996. – Vol. 13, N3. – P. 245-256.
4. Belderbos R. Overseas innovations by Japanese firms: an analysis of patent and subsidiary data / R. Belderbos // Research Policy. – 2001. – Vol. 30, N2. – P. 313-332.
5. Bigwood M.P. Patent Trend Analysis: Incorporate Current Year Data / M.P. Bigwood // World Patent Inf. – 1997. – Vol. 19, N4. – P. 243-249.
6. Brockhoff K. Take a proactive approach to negotiating your R&D budget / K.Brockhoff, A.Chakrabarti // Res. Technol. Manage. – 1997. – Vol.40, N1. – P.37-41.
7. Brockhoff K. Competitor technology intelligence in German companies / K.Brockhoff // Ind. Market. Manage. – 1991. – Vol.20. – P. 91-98.
8. Зубарева Н.Г. Патентные службы вузов – один из ключевых элементов в формировании и осуществлении государственной политики подъема российской экономики / Н.Г. Зубарева // Бюллетень сибирской медицины. – 2002. – №1. – С. 3-7.
9. Буч Ю.И. Организация патентно-лицензионной деятельности в вузах России / Ю.И.Буч, Т.В.Клюева, А.М. Марков // Инновации. – 1998. – № 1. – С. 8.
10. Прутуляк А.І. Ще раз про стан управління об'єктами права інтелектуальної власності у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах та науково-дослідних установах МОЗ України / А.І.Прутуляк // Матер. науково-практ. конф. "Проблема ефективності використання наукових інформаційних ресурсів у охороні здоров'я та інші проблеми медичного наукознання", Івано-Франківськ, 24-25 травня 2007 р. – К., 2007. – С. 73-75.
11. Коренев М.М. Підвищення ролі відділів наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи у науковому забезпеченні процесів формування та використання інформаційних ресурсів галузі / М.М.Коренев, Т.П. Сидоренко, Г.П. Мельник, Т.В. Фоміна, Т.В. Кошмам // матер. науково-практ. конф. "Проблема ефективності використання наукових інформаційних ресурсів у охороні здоров'я та інші проблеми медичного наукознання", Івано-Франківськ, 24-25 травня 2007 р. – К., 2007. – С. 39-40.
12. Артамонова Н.О. Управління інтелектуальною власністю в Інституті медичної радіології ім. С.П.

Григор'єва АМН України / Н.О. Артамонова, О.В. Масіч, Ю.В. Павліченко // Інтелектуальна власність у медицині та біології: сучасний стан та шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конференції, Харків, 20-21 квітня 2006 р. – С. 11-16.

13. Розенфельд Л.Г. Сучасний стан та перспективи інноваційного розвитку медичної галузі / Л.Г.Розенфельд, Л.М. Овсяннікова, О.В. Носач, Н.О. Артамонова // Інтелектуальна власність у медицині та біології: сучасний стан та шляхи розвитку : матеріали наук.-практ. конференції, Харків, 20-21 квітня 2006 р. – С.6-8.

14. Типове положення про структурний підрозділ з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, Національної та галузевих академій наук” : затв. Постановою Кабміну України №995 від 1.08.2007 р. [електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/>. – Загол. з екрана.

15. Ковальчук Л.Я. Інноваційна та патентно-ліцензійна діяльність у медичній науці та охороні здоров'я: проблеми і перспективи / Л.Я. Ковальчук, К.С. Волков, В.В. Дем'яненко // Проблеми сучасного медичного наукознавства : матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р. – Тернопіль, 2006. – С. 10-12.

16. Притуляк А.І. Патентно-інформаційні ресурси галузі та їх місце у розвитку науки / А.І. Притуляк // Проблеми сучасного медичного наукознавства : матер. наук.-практ. конф., 18-19 травня 2006 р. – Тернопіль, 2006. – С. 93-96.

17. Уваренко А.Р. Науково-інформаційні і патентні дослідження на етапах планування та виконання науково-дослідних робіт з проблем медицини: метод. рекоменд. / укл. : А.Р. Уваренко, О.П. Волосовець, В.Й. Кресюн та ін. – К.; Одеса : Укрмедпатентінформ; Одес. Держ. Мед. Ун-т, 2006. – 24 с.

18. Уваренко А.Р. Патентно-інформаційні дослідження в медицині : відомча інструкція / укл. : А.Р.Уваренко, Н.О. Артамонова, О.М. Литкевич та ін.; РЦНМІ МОЗ України; ХНДІ медичної радіології МОЗ України. – К., 1994. – 12 с.

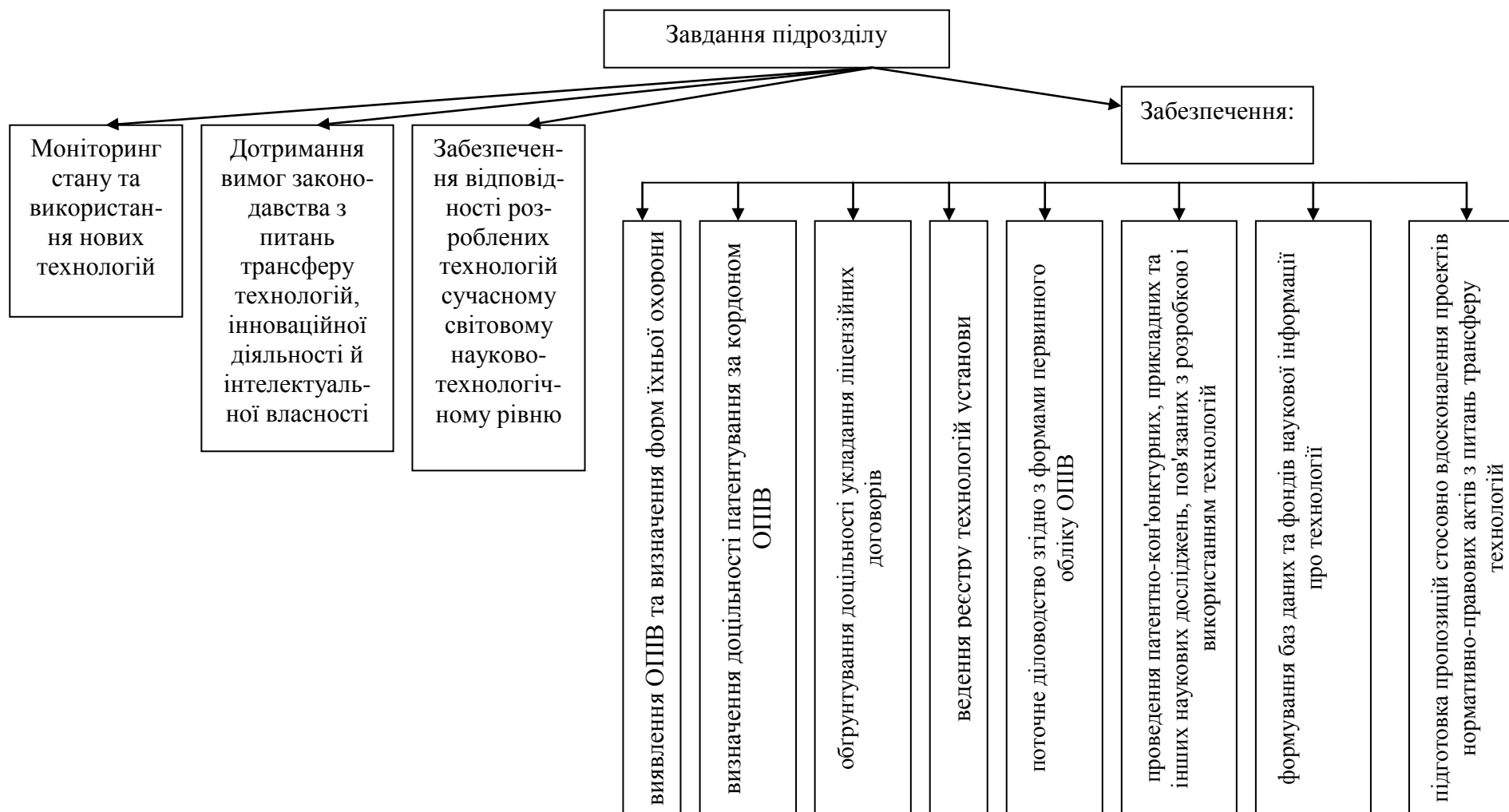

Рисунок 1. Основні завдання відділу з питань трансферу технологій, інноваційної діяльності та інтелектуальної власності

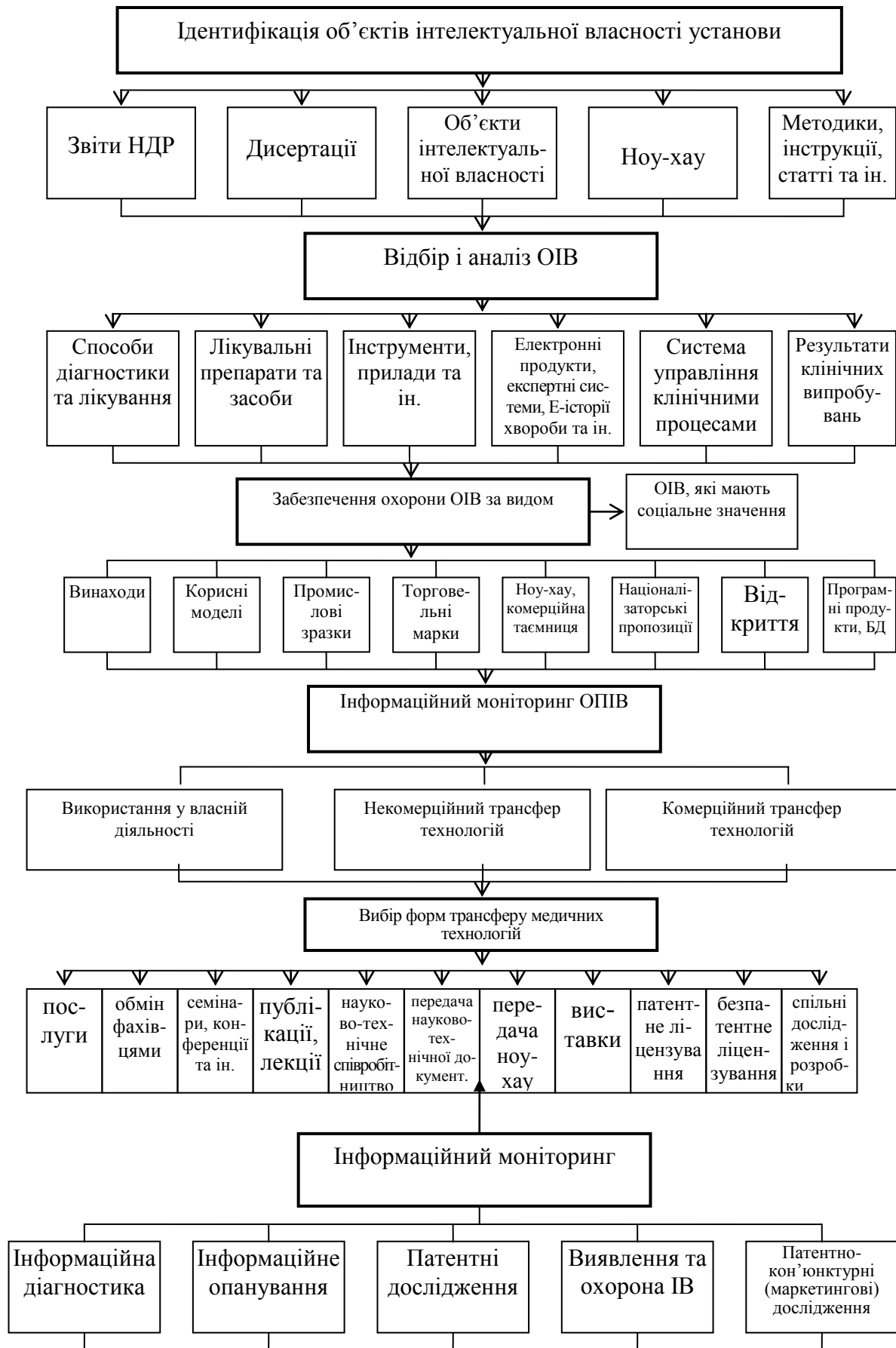

Рисунок 2. Технологія управління інноваціями